

Forsvarsdepartementet
postmottak@fd.dep.no

Deres ref.
2019/990

Vår ref.
2021/978-4

Saksbehandler
Jan Henrik Sandberg, 976 82 469

Dato
13.12.2021

Forskrift om opptak og bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold – Høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag

Vi viser til Forsvarsdepartementets høring av forslag til forskrift om opptak og bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold, samt forslag til forskrift om endring av forskrift om anvendelse av lov om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold på Svalbard og Jan Mayen.

Norges Fiskarlag har hatt saken på intern høring blant medlemslagene, og innspill fra disse er inkludert i denne uttalelsen.

Bakgrunn

Allerede i 1914 ble det gjennom lov om forsvarshemmeligheter innført straff mot den som: «*optar, mangfoldiggjør eller offentliggjør karter eller kartskisser over rikets havner, fjorder eller indløp eller over nogen del av Norges sjøterritorium eller der foretar maalinge eller andre lodninger*». Denne loven ble formelt opphevet først i 2005, samtidig som den nye straffeloven ble satt i kraft. Det nevnte forbudet ble imidlertid videreført i en midlertidig lov av 7. august 2015 nr. 83, om beskyttelse av geografisk informasjon av hensyn til rikets sikkerhet. Denne midlertidige loven ble igjen videreført i lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold (informasjonskontrollloven), som trådte i kraft 1. oktober 2017. Det ble her forutsatt at Forsvarsdepartementet skulle fastsette utfyllende bestemmelser om forbud mot opptak og bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold i en egen forskrift, jf. lovens § 4. Det er et slikt forslag til forskrift som nå er på høring.

Norges Fiskarlag oversendte relativt omfattende høringsuttalelser til både midlertidig lov om beskyttelse av geografisk informasjon (i samarbeid med Sjømat Norge/FHL) og til lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold. Disse uttalelsene er lagt ved denne høringsuttalelsen.

Nærmere om forslaget til ny forskrift

Forsvarsdepartementet viser i høringsnotatet til at det er ønskelig å ha restriksjoner på tilgang til informasjon om dybde- og bunnforhold. Dette av hensyn til vitale nasjonale sikkerhetshensyn. Samtidig peker Forsvarsdepartementet på at tilgang til slik sjøbunnsinformasjon kan være viktig for forvaltning, forskning og næringsliv.

Forsvarsdepartementet foreslår at det skal være forbudt å samle inn og lagre informasjon om både dybdedata / batymetri og «bunnhardhet». Informasjon om hvilke materialer havbunnen består av (sand, leire, grus, skjellsand og fjell), hefter, korallrev og andre sårbare marine naturtyper vil derfor også være omfattet. Forskriften skal gjelde i alt norsk sjøterritorium (dvs. alt farvann innenfor 12 nautiske mil av grunnlinja, inkludert indre farvann). Etter departementets vurdering

skal dette forbudet også gjøres gjeldende for hav- og kystområdene rundt Svalbard og Jan Mayen, siden også disse områdene kan ha militærstrategisk betydning. Forbudet vil ikke gjelde i norsk økonomisk sone (utenfor territorialgrensen). Forbudet vil gjelde alt farvann dypere enn 30 meter, med unntak av grove registreringer med lavere oppløsning enn 50 meter x 50 meter. Rådata, avledede produkter og deling av data skal også omfattes av forbudet.

Etter Forsvarsdepartementets vurdering vil bruk av utstyr som VDR (Voyage Data Recorder) og enkeltstråle-ekkolodd, til bruk for sikker navigering og i «konkret fiskeriaktivitet», i utgangspunktet ikke omfattes av forbudet. Bruk av multistråle ekkolodd, sonarer og sidescan-sonarer, inkludert opptak- og deling av informasjon fra slikt utstyr (kartplottere), vil etter Forsvarsdepartementets syn klart falle inn under forbudet. Departementet presiserer at det skal være den faktiske bruken av utstyret som skal omfattes, ikke utstyret eller teknologien i seg selv.

Lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold § 6 første ledd (som dette forslaget til forskrift er hjemlet i) slår fast at *«den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 3 og 4 straffes med bot eller fengsel i inntil 1 år, med mindre forholdet rammes av et straffebud med høyere strafferamme.»*

Viktigheten av god tilgang til dybde- og annen sjøbunnsinformasjon

Norges Fiskarlag har gjennom mange år gitt klart uttrykk for viktigheten av at fiskerinæringa har best mulig tilgang til gode dybde- og annen sjøbunnsinformasjon. En moderne fiskeflåte er avhengig av dette. Ekkolodd, multistråleekkolodd, sonar og kartplottere har i løpet av de siste 30 årene derfor blitt helt uunnværlige verktøy for fiskerne. Slike system brukes i dag på så godt som alle våre nærmere 6000 yrkesfiskefartøy.

Tilgang til gode dybde- og sjøbunnsdata er en forutsetning for å kunne utøve et effektivt, lønnsomt og miljøvennlig fiskeri. Dette gjennom at det bidrar til trygg navigasjon, forebygging av ulykker, identifisering av fiskeområder, kartlegging av hefter, forebygging av tap av fiskeredskaper, gjenfinning av tapte redskaper (og derigjennom også redusert marin forurensning og såkalt «spøkelsesfiske»), samt at kartsystemene gjør det mulig å unngå korallrev og andre sårbare naturtyper under fiske. Mange viktige arter er også knyttet til sjøbunnen. Tilgang til detaljerte sjøbunnsdata er derfor også en forutsetning for å kunne identifisere viktige fiske-, oppvekst- og gyteområder for arter som tobis, reke, kreps, sild og til dels torsk.

Fiskernes bruk av detaljerte sjøbunnsdata bidrar også til et mer målrettet fiskeri, bedre drivstofføkonomi og reduserte utslipp av klimagasser. Dette var en av hovedsakene på Norges Fiskarlags landsmøte i oktober 2021. Unødvendige eller uproporsjonale restriksjoner på dagens kartlegging og bruk av sjøbunnsinformasjon vil svekke kunnskapsgrunnlaget, som skal bidra til framtidig vekst og bærekraftig verdiskaping basert på våre marine ressurser og sjøarealer.

Tidligere innspill til lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold

Lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold, som dette forskriftsforslaget foreslås hjemlet i, var på høring vinteren 2017. Forsvarsdepartementet refererte til følgende høringsinnspill i selve proposisjonen, som ble lagt fram for Stortinget (Prop. 116 (2016-2017)):

- **Nærings- og fiskeridepartementet:** *«Vi forutsetter at det videre arbeidet med å utvikle forskrifter og forvaltningsregime ikke medfører u hensiktsmessige hindringer for skipsfart, kartleggingsprogram som MAREANO og næringsvirksomhet som fiskeri, akvakultur og mineralutvinning på sjøbunnen.»*
- **Samferdselsdepartementet:** *«Samferdselsdepartementet legger til grunn at forbudet ikke rammer ordinær bruk av sensorer som gir data om bunnforhold til navigasjonsformål. Samferdselsdepartementet mener slik informasjon ikke vil kunne være skadelig for rikets selvstendighet, sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser, og dermed er unntatt forbudet. Det bes om at det slås eksplisitt fast at så er tilfelle.»*
- **Fiskeridirektoratet:** *«Fiskeridirektoratet uttaler at de ikke kan se at de innspill som har kommet fra dem og Havforskningsinstituttet i forbindelse med lovarbeidet forut for høringsrunden har blitt tatt hensyn til. Det vises til at flertallet av de etatene og direktoratene som gav innspill til departementet ønsket så god tilgang til informasjon som mulig, hvor det også ble lagt frem forslag til en graderingsmatrise som sikret dem dette... Fiskeridirektoratet*

mener at forslaget i realiteten er en videreføring av dagens praksis, som ikke tar høyde for Stortingets og regjeringens ambisjon om utnyttelse av havet som ressurs.»

- **Norges Fiskarlag:** «Det konstateres at departementet foreslår at opptak ved bruk av alminnelig utstyr på fiskebåt faller innenfor unntaket, og at dette er en forutsetning for framtidsrettet norsk fiskefæring.»

I samme proposisjon slo også Forsvarsdepartementet selv fast overfor Stortinget:

- «I dag er forbudene formulert som helt generelle forbud. For blant annet å gi bedre tilgang til informasjon for samfunnet generelt, ønsker departementet å begrense forbudenes rekkevidde i forhold til dagens lovregulering. Det foreslås derfor at forbudet kun omfatter områder og objekter hvor informasjonen om dem kan ha skadefølger for rikets sikkerhet... Det samme vil gjelde for informasjon om bunnforhold. I lovforslaget legges det opp til at det i eller i medhold av forskrift vil fastsettes nærmere bestemmelser om hvilke objekter, områder og informasjon dette er» (vår understreking).
- «Departementet forstår det slik at utstyr brukt i fiskeleting og til sikker navigasjon ikke vil oppta eller bruke informasjon som faller innenfor angitt sikkerhetsgradering. Brukt på ordinær måte, vil opptak og bruk av informasjon gjennom slikt utstyr derfor falle utenfor forbudet.»

I tillegg til de høringsinnspillene Forsvarsdepartementet valgte å referere til i proposisjonen til Stortinget, skrev Norges Fiskarlag i vår høringsuttalelse:

- «Norges Fiskarlag mener det er fornuftig at Forsvarsdepartementet i høringsnotatet slår fast at en «verken kan eller ønsker å gradere informasjon som allerede er frigitt.»
- «At fiskeleteutstyr unntas forbudet mot innhenting og bruk av sjøbunnsdata er en forutsetning for en framtidsrettet norsk fiskerifæring. Norges Fiskarlag forutsetter videre at det aktuelle unntaket ikke kun omfatter Olex-systemet (som nevnes i høringsnotatet), men alle aktuelle ekkolodd, sonarer og kartplottere (MaxSea/TimeZero, Telchart m.fl.), som brukes i utøvelsen av fiske.»
- «Norges Fiskarlag mener det er viktig at det nye forvaltningsregimet for innhenting og bruk av sjøbunnsdata bygger på en god avveining mellom viktige samfunnshensyn, at det får god legitimitet, at det blir mulig å håndheve på en fornuftig måte og at det kan få en viss varighet før neste revisjon. Norges Fiskarlag anmoder derfor Forsvarsdepartementet om å få anledning til å komme med nærmere innspill til forskriftsarbeidet, gjerne før et utkast til nytt forvaltningsregime sendes på formell høring.»

Allerede i 2014, til høringen av midlertidig lov om beskyttelse av geografisk informasjon av hensyn til rikets sikkerhet, skrev Norges Fiskarlag og Sjømat Norge (da FHL) i vår felles høringsuttalelse:

- «Selv om forslaget til lovendring formelt sett ikke innebærer en innskjerping i forhold til den utgående lov om forsvarshemmeligheter fra 1914, utgjør forslaget store restriksjoner i forhold til hva som har vært praksis for innhenting- og bruk av detaljerte dybde-data siden 1990-tallet.»
- «Etter vår oppfatning gir ikke høringsdokumentet, eller Forsvarsdepartementets brev av 23. april 2014, noe dekkende bilde av hvordan sjøbunnsinformasjon brukes per i dag. De beskriver heller ikke den betydelige samfunnsnyttens økt bruk av slike data vil kunne få i framtiden. Høringsdokumentene er derfor lite egnet som beslutningsgrunnlag i saken.»
- «Vi konstaterer at verken Norges Fiskarlag eller FHL opprinnelig fikk denne saken på høring. Det samme gjelder de øvrige sjømatorganisasjonene, aktuelle forvaltningsetater, aktuelle kartleggings- og forskningsinstitutt og utstyrsleverandører. Det er derfor en betydelig risiko for at denne saken ikke blir tilstrekkelig belyst av berørte parter.»
- «Forsvaret har som nevnt akseptert at Norskekysten er kartlagt med ekkolodd og kartplottsystemer gjennom snart to tiår. Det har derfor ingen hensikt å legge restriksjoner på videre allmenn bruk av denne teknologien. Det bør også nevnes at den norske territorialgrensen ble utvidet fra 4 nm til 12 nm først i 2004. Inntil da var det ingen formelle begrensninger på kartlegging og distribusjon av detaljerte dybde-data inn til 4-mila. Det kan derfor også stilles spørsmål ved nytteverdien av å legge begrensninger på bruk av Kartverkets detaljerte dybde-data mellom 4 nm og 12 nm av grunnlinja».

Vi konstaterer **ingen** av de overnevnte innspillene synes å ha blitt tatt konkret hensyn til av Forsvarsdepartementet i arbeidet med forslaget til ny forskrift. Det gjelder for så vidt også Forsvarsdepartementets eget forslag overfor Stortinget, om at forbudet kun skulle omfatte områder og objekter hvor informasjonen om dem kunne ha skadefølger for rikets sikkerhet. Så vidt vi kjenner til har Forsvarsdepartementet heller ikke vært i kontakt med Norges Fiskarlag eller andre fiskeri- og sjømatorganisasjoner i løpet av de nærmere fem årene som har gått siden høringen av informasjonskontrollloven. Vi stiller oss svært undrende og kritiske til dette.

Kommentarer til høringsforslaget

- Vi har forståelse for at det innenfor avgrensede områder vil være behov for å skjerme detaljerte dybde- og bunndata av hensyn til vitale nasjonale sikkerhetsinteresser. Etter vårt syn vil en fornuftig tilnærming være å innføre et liknende system som på land, gjennom å «speilvende» dagens graderingsregime. Da kan avgrensede sjøområder skjermes av hensyn til rikets sikkerhet. I de resterende områdene vil da ekkolodd, sonarer og kartplottere kunne brukes som normalt. En slik tilnærming vil også være i samsvar med signalene Forsvarsdepartementet ga i stortingsproposisjonen. Dette vil kreve utarbeidelse av et nytt forslag til forskrift, og ny høring.
- Høringsnotatet legger opp til at det i utgangspunktet ikke skal være formelle begrensninger på innhenting og bruk av sjøbunnsdata i områder grunnere enn 30 meter. Det er i positivt, men samtidig i svært liten grad relevant for norsk fiskerinæring. Stort sett alt yrkesfiske i norske farvann foregår på større dyp enn dette.
- Forsvarsdepartementet viser til at «fiskeleteutstyr» og enkeltstråleekkolodd for sikker navigasjon i utgangspunktet vil falle utenfor forbudet. Departementet slår også fast at «*systematisk havbunnskartlegging med bruk av multistråle ekkolodd eller sonarer og sidescan-sonarer for høyoppløselige opptak av informasjon om sjøbunnen vil klart falle inn under graderingsregimet*». Dette framstår som inkonsekvent. Samtidig som Forsvarsdepartementet skriver at bruken av «fiskeleteutstyr» og ekkolodd skal kunne fortsette, slår departementet fast at den reelle bruken av ekkolodd og kartplottere gjennom de siste tiårene skal bli kriminalisert. Forsvaret har hele tiden vært fullt ut klar over hvordan denne teknologien har utviklet seg, og blitt tatt i bruk av fiskere og andre.
- Høringsnotatet slår fast at «*Forsvarsdepartementet har fått opplyst fra Sjøfartsdirektoratet om at det ikke er uvanlig at ekkolodd leveres med funksjoner hvor data lagres eller hvor data fra ekkolodd videresendes til et sentralt databasesystem for publisering med øvrig informasjon (eksempelvis sjøkart)*». Dette gir et noe misvisende inntrykk. Forsvaret har som nevnt fulgt godt med på utviklingen av ekkolodd, multistråleekkolodd, sonarer og kartplottere. Så godt som samtlige av Forsvarets egne fartøy har slikt utstyr om bord. Dette er iallfall ikke ny kunnskap for Sjøforsvaret, og bør heller ikke være det for Forsvarsdepartementet.
- Høringsnotatet viser til at Forsvaret som hovedregel kan gi samtykke til frigivelse av sjøbunnsinformasjon i avgrensede områder dersom informasjonen skal brukes til samfunnsviktige formål, eller er viktige for næringsutvikling. Dette gjelder særlig dersom dataene er begrenset til et mindre sjøområde. Et slikt forvaltningsregime vil ikke fungere for norsk fiskerinæring. Fiskeri utøves stort sett over alt langs kysten og i havområdene utenfor, selv om alle områder naturligvis ikke er like viktige. Det er de samme fartøyene og den samme teknologien som brukes innenfor og utenfor forbudsområdet (norsk territorialfarvann). Det vil verken være hensiktsmessig eller mulig for hver enkelt fisker, evt. hvert enkelt fartøy/rederi, å søke om tilgang for bruk av ekkolodd og kartplottere for de områdene de planlegger å fiske i.
- Høringsnotatet viser til at «*Graderingen er en vesentlig oppmykning fra dagens situasjon og vil dermed gi økt generell tilgang og større mulighet for bruk av informasjon om bunnforhold enn i dag. Ved å fastsette graderingsregimet i forskriftsform, vil regimet også bli mer tilgjengelig for de det gjelder.*» Dette gir et totalt feilaktig inntrykk. I realiteten vil innføring av forslag til ny forskrift være det stikk motsatte av en oppmykning. Lov om forsvarshemmeligheter fra 1914 (gjeldende tom. 2015) hadde et helt annet formål enn å begrense fiskernes tilgang til sjøbunnsinformasjon. En ny og langt strengere praktisering av et forbud mot tilgang til sjøbunnsinformasjon, som har vært «sovende» og utdatert i mange år, vil i så fall kriminalisere bruken av noen av fiskernes viktigste hjelpemidler i praktisk fiske.
- Høringsnotatet slår fast at «*Informasjon om bunnforhold*» omfatter informasjon om dybde- og bunndata, hardhetsdata og batymetri. Dybde- og bunndata omfatter data som viser koordinatfestede dybdeverdier, mens hardhetsdata er koordinatfestede verdier for bunnens relative hardhet. Batymetri er informasjon om topografien under vann, inkludert dybdeforhold og havbunnsmodeller. Dette er

beskyttelsesverdig informasjon som har stor betydning for sjømilitære operasjoner, da det vil kunne ha skadefølger for nasjonale sikkerhetsinteresser dersom den blir kjent for uvedkommende.»

Såkalte «hardhetsdata» gir informasjon om sjøbunnstype (sand, leire, grus) og enkelte sårbare marine naturtyper, slik som korallrev og områder med svamp. Dette er derfor også data som har stor betydning for den praktiske utøvelsen av fiskeriene. Et forbud mot å innhente og bruke slik informasjon har etter vårt syn neppe vært hjemlet i lov om forsvarshemmeligheter fra 1914 (gjeldende tom. 2015). I praksis har det vært fri anledning til å samle inn og bruke slik sjøbunnsinformasjon, gjennom kartplottesystemene som brukes av både fiskere og av Forsvaret selv, helt fram til dags dato. Vi stiller oss derfor undrende til behovet for nå å forby tilgangen til slik sjøbunnsinformasjon.

- I høringsnotatet viser Forsvarsdepartementet til at de anser det som lite hensiktsmessig at forskriften skal angi hvilke konkrete teknologiske løsninger som vil omfattes av forbudet. Departementet legger i stedet opp til at dette skal klargjøres i veiledere til forskriften. Etter Fiskarlagets oppfatning er det på ingen måte tilstrekkelig at dette først skal bli avklart gjennom senere veiledere. En må vite klart og tydelig hva som blir tillatt eller ikke, for å unngå å havne i en situasjon der en hel yrkesgruppe kan kriminaliseres.
- Høringsnotatet foreslår at § 3 tredje ledd i ny forskrift skal hjemle et unntak fra automatisk avgradering etter 30 år etter sikkerhetsloven og virksomhetssikkerhetsforskriften. Dette er begrunnet med at hemmelighold av sjøbunnsinformasjon er statisk informasjon, av strategisk betydning for rikets sikkerhet, hvor behovet for gradering vil være konstant og gå utover 30 år.

Norges Fiskarlag stiller spørsmål ved om et slikt forbudsregime nærmest bør være evigvarende. I proposisjonen til den nye Informasjonssikkerhetsloven (prop.116 (2016-2017)) slo Forsvarsdepartementet tvert imot fast: *«Den teknologiske og samfunnsmessige utviklingen har medført at praktiseringen av forvaltningsregimet knyttet til flyfotografering og bruk av luftbårne sensorer har blitt betydelig liberalisert innenfor rammene av eksisterende regelverk i løpet av de ti siste årene. Satellitteknologi har for eksempel medført at den tidligere praksis med å retusjere militære anlegg og områder fra flyfoto ikke lenger brukes, da disse tiltakene ikke gir noen sikkerhetsmessig merverdi.»* Etter vår oppfatning bør Forsvarsdepartementet også ta hensyn til at den teknologiske utviklingen vil fortsette til havs, og i samfunnet ellers. Vi kan ikke se at det er urimelig at et evt. innskjerpet forbudsregime for sjøbunnsinformasjon bør bli vurdert i forhold til potensiell avgradering etter 30 år.

- I høringsnotatet til Forsvarsdepartementet står det: *«Departementet er gjort kjent med at det i dag er en rekke aktører som gjør opptak av dybde- og bunninformasjon, særlig til bruk i fiskeri- og havbruks-/akvakulturnæringen. Det er etter det opplyste kun et fåtall som innhenter tillatelse til å gjøre opptak. Praksisen er ikke bare ulovlig etter forbudets ordlyd, men også konkurransevridende til ulempe for aktørene som faktisk bruker tid og ressurser på å søke om tillatelse. For å motvirke disse effektene, er det derfor viktig at det etableres et effektivt kontroll- og håndhevsregime.»*

«Brudd på regelverket må avdekkes og få reelle konsekvenser. I dag eksisterer det ikke et effektivt regime for å håndheve forbudet mot opptak og bruk av bunninformasjon og det er et faktum at det foregår kartlegging langs norskekysten uten at tillatelse er innhentet på forhånd. Det er politiet som i utgangspunktet har ansvar og ressurser til å forebygge, avdekke og forfølge straffbare forhold. Politiet har imidlertid begrensede ressurser til havs. I områder hvor politiets sjøtjeneste har begrenset tilstedeværelse vil derfor Kystvaktens fartøyer og mindre enheter, som regelmessig opererer langs hele norskekysten, kunne føre effektiv kontroll med og håndheving av regelverket. Dette inkluderer stansing av ulovlig aktivitet. Med hjemmel i lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten (kystvaktloven) er Kystvakten gitt begrenset politimyndighet for håndheving av lovene angitt i loven §§ 9 til 12, jf. § 21. Kystvaktens håndheving av forbudene i informasjonskontrollloven forutsetter at denne ved lovendring av kystvaktloven § 12 tas inn som en av kystvaktens oppsynsoppgaver.»

Vi stiller spørsmål til hvorfor Forsvarsdepartementet legger opp til å kriminalisere norsk fiskerinæring, samt svært mange andre næringer og institusjoner som opererer i norske farvann, på denne måten. Etter vår oppfatning finnes det ikke noe godt saklig grunnlag for et slikt forslag. Norges Fiskarlag, andre aktuelle departement og forvaltningsinstitusjoner forutsatte allerede i 2015 at den faktiske bruken av ekkolodd, sonarer og kartplottere, som en de siste 25 årene har blitt helt avhengige av, fortsatt måtte være lovlige å bruke på vanlig vis.

- I høringsnotatets kap 5 - Økonomiske og administrative konsekvenser skriver Forsvarsdepartementet: «*For næringslivet og andre brukere av bunninformasjon, vil ordningen medføre en enklere, mer effektiv og forutsigbar saksbehandling. Videre vil forslaget gi positive konsekvenser ved at flere får tilgang til og kan bruke informasjonen.*»

Dette er alt som står i høringsnotatet, med tanke på konsekvenser for norsk fiskerinæring og andre brukere av informasjon om sjøbunnen. Forsvarsdepartementet identifiserer med andre ord ikke en eneste negativ konsekvens av forskriftsforslaget for fiskeri- og sjømatnæring, forskning, forvaltning eller andre brukere av hav og kyst. Dette er rett og slett ikke riktig. Det er videre en ganske oppsiktsvekkende påstand, ikke minst sett i lys av alle tidligere høringsinnspill.

Forsvarsdepartementets forslag til ny forskrift vil i realiteten føre til svært store restriksjoner på innhenting- og bruk av sjøbunnsdata, særlig i forhold til hva som har vært allmenn praksis helt siden 1990-tallet. I realiteten legger Forsvarsdepartementets forslag opp til å gjøre de siste tiårenes bruk av ekkolodd, sonarer og kartplottere straffbart. Det vil igjen kriminalisere norske fiskere, norsk havbruksnæring, forsknings- og forvaltningsinstitusjoner, teknologibedrifter og andre som bruker denne teknologien. Det vil også bidra til også svekke kunnskapsgrunnlaget for en framtidig lønnsom og bærekraftig forvaltning av våre marine naturressurser.

Norsk fiskeri- og sjømatnæring eksporterer mat for 110 milliarder i året, og er en av våre viktigste framtidsnæringer. Norske fiskere er avhengige av god kunnskap om miljøet vi høster ressursene i. Dersom forskriften blir utformet og praktisert slik Forsvarsdepartementet foreslår, vil den ramme både dagens og framtidas utøvelse av fiskeriene hardt, og dermed også lønnsomheten i næringen. Forslaget vil slå særlig negativt ut for den mindre kystflåten, som stort sett opererer innenfor territorialfarvannet. Dette vil igjen ramme fiskeindustrien og mange kystsamfunn, ikke minst i Nord-Norge. Norge vil også få en betydelig konkurransemessig ulempe i markedene. Ingen andre sammenlignbare stater, med en sjømastsektor av betydning, har innført noe tilsvarende forbudsregime. Så vidt vi kjenner til gjelder dette også samtlige andre NATO-land.

Hurdalsplattformen, som danner grunnlaget for den nye Arbeiderparti/Senterparti-regjeringen, slår fast at Norge skal føre en næringspolitikk som bidrar til å styrke handelsbalansen (utenom olje og gass) med utlandet. Regjeringen ønsker å sikre størst mulig videreføring av våre naturressurser i Norge, slik at disse kan gi merverdi til samfunnet gjennom flere sysselsatte og større eksportinntekter. Det slås også fast at sentrale norske gyteområder og fiskefelt skal sikres mot ødeleggende påvirkning fra annen virksomhet. Det bl.a. for å sikre arbeidsplasser og verdiskaping i fiskerinæringa, samt bidra til å redusere utslippene av klimagasser. Etter vårt syn vil utkastet til forskrift også være i konflikt med disse føringene.

I høringsnotatet skriver Forsvarsdepartementet: «*Forslaget til forskrift forsøker på denne måten å balansere allmennhetens behov for tilgang til informasjon og effektive saksbehandlingsrutiner, mot Forsvarets behov for å skjerme informasjon som kan få skadefølger for rikets selvstendighet og sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser.*»

Dersom en skal kunne balansere allmennhetens behov opp mot Forsvarets behov på en akseptabel måte, kan ikke kun Forsvarets interesser hensyntas. Ingen av fiskerinæringas innspill virker så langt tatt hensyn til i dette arbeidet. Det samme gjelder tunge innspill fra flere andre departement, forvaltnings- og forskningsinstitusjoner, kommuner, og fylker, teknologibedrifter og andre næringer som bruker hav og kyst.

I forrige høring slo Fiskarlaget fast: «*Norges Fiskarlag mener det er viktig at det nye forvaltningsregimet for innhenting og bruk av sjøbunnsdata bygger på en god avveining mellom viktige samfunnshensyn, at det får god legitimitet, at det blir mulig å håndheve på en fornuftig måte og at det kan få en viss varighet før neste revisjon. Norges Fiskarlag anmoder derfor Forsvarsdepartementet om å få anledning til å komme med nærmere innspill til forskriftsarbeidet, gjerne før et utkast til nytt forvaltningsregime sendes på formell høring.*»

Vi konstaterer at heller ikke dette er fulgt opp fra Forsvarsdepartementets side.

Konklusjon

Høringsdokumentet, som ligger til grunn for dette forslaget til forskrift, har etter Norges Fiskarlags oppfatning utilstrekkelig kvalitet og tverrfaglighet. Det viser heller ingen god innsikt i den praktiske hverdagen til fiskere og andre som har sitt yrke til havs. Høringsnotatet kan derfor ikke brukes som selvstendig beslutningsgrunnlag i denne saken. Vi konstaterer at Forsvarsdepartementet heller

ikke har utredet eller vurdert hvordan forslaget til forskrift, og håndheving av denne, sterkt vil ramme norske fiskere og andre berørte parter. Slik forslaget nå foreligger vil det kriminalisere norske fiskere, uten at det bidrar til nevneverdig bedre samfunnssikkerhet. Forslaget til ny forskrift vil heller ikke kunne la seg gjennomføre i praksis.

Norsk fiskeflåte er en vesentlig del av det norske totalforsvaret. Forsvaret er avhengig av et godt forhold til norske fiskere og vice versa. Slik må det fortsatt være. Forskriften, som Forsvarsdepartementet nå har hatt på høring, utfordrer dette svært viktige og gode samarbeidet.

På dette grunnlaget krever Norges Fiskarlag at Forsvarsdepartementet trekker tilbake forslaget til forskrift, for deretter å utrede hele sakskomplekset på en langt bedre og mer tverrfaglig måte. Vi vil være tilgjengelig for nærmere utdyping av våre synspunkt i det kommende arbeidet.

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Sverre Johansen

Jan Henrik Sandberg

Vedlegg:

- *Høring - Forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven av 2005 mv.* Felles høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag og Sjømat Norge (FHL) til Justis- og beredskapsdepartementet, datert 30. september 2014.
- *Forslag til lov om opptak og bruk av informasjon om skjermingsverdige objekter og militære anlegg og områder, og bunnforhold.* Høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag til Forsvarsdepartementet datert 7. februar 2017.

Kopi til: Medlemslag, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Fiskeridirektoratet, Sjøfartsdirektoratet, Kystverket, Miljødirektoratet, Kartverket, Norges geologiske undersøkelse, Havforskningsinstituttet og Sjømat Norge.

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.